

TÓTH-BENCZE TAMÁS

A 2015. ÉV HARMADIK NEGYEDÉVÉNEK KIEMELT ÉVFORDULÓI**július****1990. július 1.****25 éve**

Megtartották a Széchenyi István Cserkészcsapat ünnepélyes fogadalomtételét. 1990 januárjában alakult meg. Létrehozásának kezdeményezője Nagy Zoltán tanár volt. A foglalkozásokon, továbbá a táborozásokon igyekezett keresztény értékeket átadni. Nagyobb ünnepeken, rendezvényeken is részt vettek. A csapat időközben megszűnt.

1840. július 6.**175 éve**

Született Dákán [Veszprém megye] Halbik Ciprián Gáspár. 1894-től tihanyi apát volt. Balatonfüreden hunyt el 1927. március 28-án. [*Bővebben: Balatonfüredi életrajzi lexikon. 86. p.*]

2005. július 6.–augusztus 20.**10 éve**

Füredi Színházi Estéket rendeztek.

2010. július 6.**5 éve**

Megkezdtek a óvárosi posta melletti mélygarázs építését, a Zeneiskola és a katolikus (piros) iskola felújítását. 2012 áprilisában fejezték be, a 75 férőhelyes mélygarázs feletti épületegyüttesben üzlethelyiségeket, lakásokat alakítottak ki.

2005. július 7.**10 éve**

Robert Huber Nobel-díjas német kémikus emlékfát ültetett a sétányon. [*Bővebben: Pótlás a „Balatonfüred emlékjelei” című könyvhöz. 1. = Füredi História. 2006 / 1. sz., 18. p.*]

2010. július 9.**5 éve**

A füredi református temetőben a történelmi egyházak képviselői közreműködésével felavatták az 1950-es években meghurcolt és kisemmizett balatonfüredi gazdák és családtagjaik tiszteletére felállított tölgyfa kopjafát. Az emlékjelet Róka Lajos fafaragó készítette.

2005. július 14.**10 éve**

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Könyvtárosok XII. Országos Konferenciájának 2. napját Füreden tartották meg.

2005. július 16.–augusztus 27.**10 éve**

Megtartották az I. FüredFest rendezvényeit a Pannon Várszínház szervezésében.

2010. július 16.**5 éve**

Ünnepélyesen felavatták a felújított Kisfaludy strandot, és megnyitották a vadonatúj strandkönyvtárat.

2005. július 20.**10 éve**

Lerakták az aquapark (ma: Annagora Aquapark) alapkövét. Még az 1990-es második felében született az ötlete, de 1997 októberében a füredi önkormányzat még elutasította a benruházás engedélyezését. A létesítményt 2006 júniusában adták át. Végleges, mai formáját 2009-ben nyerte el. Ekkor az ország első komplex nyári szórakoztató, wellness, és bevásárló központjaként nyílt meg itt, Sundance Park néven.

2005. július 22.**10 éve**

Felavatták a Villa Alba apartman-házat (Deák Ferenc u. 23.).

1890. július 24–25.**125 éve**

Rendezték meg Balatonfüreden az első országos teniszversenyt, a Stefánia Yacht Egylet szervezésében. Széchenyi István unokája, gróf Széchenyi Alice lett a győztes. Az első díj egy arany melltű volt, amely egy teniszütőt formázott, rajta egy igazgyöngy labdával. A versenyeredményeket néhány év múlva, egy óvárnak helyt adva, törölték. [*Bővebben: Lapok a balatonfüredi teniszezés történetéből. = Füredi História. 2013 / 3. szám, 3–17. p.*]

1890. július 26.**125 éve**

Született Tótvázsonyban Kőpataki (Steinbach) Antal. Szarajevóban – a trónörökös kabinetirodájánál szolgált ordonáncként – ott volt a Ferenc Ferdinánd elleni merényletnél. Részt vett az I. világháborúban, a II. világháború alatt családjával Balatonfüreden telepedtek le. 1950 és 1954 között – megszakítással – ő volt Balatonfüred első tanácselnöke. 1975. szeptember 4-én hunyt el Balatonfüreden. A Bajcsy-Zsilinszky utcai református temetőben nyugszik. [*Bővebben: Balatonfüredi életrajzi lexikon. 123–124. p.*]

1865. július 27.**150 éve**

Deák Ferenc Füredre érkezett, **29-én** jelenlétében felavatták a róla elnevezett sétányt, amely 1957 óta Tagore nevét viseli. [*Bővebben: Deák Ferenc és Balatonfüred. = Füredi História. 2003/2. szám, 2–6. p.*]

2005. július 28–30.**10 éve**

Első ízben rendezték meg Balatonfüreden a Balatoni Hal- és Borünnepet. 2003-ban tartották meg először – Csopakon.

2010. július 31. **5 éve**
Befejeződött a Balatonfüred-Csopak Tája Szövetség végelszámolási eljárása.

1990. július **25 éve**
Forrásfoglalást tartottak a Koloska-völgyben, a csárda közelében.

augusztus

2010. augusztus 4–8. **5 éve**
A Magyarországon megrendezett 2010-es Úszó Európa-bajnokság (augusztus 4–15.) hosszútávú (5, 10 és 25 kilométeres) nyíltvízi szárait a Marina Szálló előtt kijelölt pályán bonyolították le.

2005. augusztus 6–8. **10 éve**
A geológus professzorok találkozóját tartották Füreden.

1890. augusztus 7. **125 éve**
Született Hisnyóvízen [Gömör vármegye, ma: Chyžné, Szlovákia] Fabinyi Tihamér politikus. A balatonfüredi községi vízvezeték kiépítésében nyújtott támogatásáért 1934. augusztus 16-án a község képviselő-testülete díszközgyűlés keretében választotta meg Balatonfüred díszpolgárává. A díszpolgári oklevelet 1937. szeptember 8-án vette át. Az Amerikai Egyesült Államokban, Bostonban hunyt el 1953. június 11-én. [Bővebben: *Balatonfüredi életrajzi lexikon.* 66–67. p.]

1790. augusztus 8. **225 éve**

Született Szödemeteren [Szatmár megye, ma: Săuca, Románia] Kölcsey Ferenc, a Himnusz költője. Sohasem járt Balatonfüreden, de az iránta való tiszteletből szobrát (Borbás Tibor alkotása) 1995-ben avatták a Zeneiskola melletti parkban (a volt szovjet hősi emlékmű helyén). Balatonfüreden utca viseli nevét.

2005. augusztus 18. **10 éve**
A PROBIO Rt. (a korábbi városüzemeltetési vállalat) zártkörű részvénytársasággá alakult.

1940. augusztus 25. **75 éve**
Autóbalesetben Füreden elhunyt Pethő Sándor, a „Magyar Nemzet” alapítója. Pásztoriban [Sopron (ma: Győr–Moson–Sopron) megye] született 1885. március 1-jén. 1940 augusztusában a szanatóriumban pihent. Sírja Budapesten, a Kerepesi úti temetőben található. [Bővebben: *Balatonfüredi életrajzi lexikon.* 174–175. p.]

1940. augusztus 31. – szeptember 8. **75 éve**
Megrendezték a 6. Nemzetközi Balatoni Sporthetet. A megnyitóját Siófokon tartották. A sporthét rendezvényei közül Balatonfüred – az ekkor (szeptember 1.–8.) tartott „Balatoni Borhét” mellett – többnek otthont adott: így a Budapest–Balatonfüred kismotorkerékpárversenynek; a Füred és Tihany közötti báró Wesselényi Miklós úszó emlékversenynek. A 200 km-es „Tour de Balaton” kerékpárverseny befutója a fürdőtelepi kápolnánál volt. A győzteseket a füredi Gyógytéren Álgya-Pap Sándor nyugalmazott altábornagy köszöntötte. A Balatoni Szövetség és a Balatonfüredi Gazdakör által megrendezett borhétet Lukács Béla földművelésügyi államtitkár nyitotta meg. A Szent Benedek Rend által rendelkezésre bocsátott területen 20 borsátrat állítottak fel.

1990. augusztus **25 éve**
Az egykori Magyar Tenger vendéglő átépítése után újra kinyitott. Új neve Arany Korona Étterem lett (Kossuth Lajos utca 11.).

1990. augusztus **25 éve**
Befejezték a Koloska csárda felújítását.

1990. augusztus **25 éve**
Felavatták a felújított Kossuth-forrást és Tagore sétányt.

2010. augusztus **5 éve**
A Napló által 12. alkalommal meghirdetett „Legkedveltebb nyaralóhely” versenyt Balatonfüred nyerte.

szeptember

1915. szeptember 3. **100 éve**
Balatonfüreden meghalt Vaszary Kolos bíboros, esztergomi érsek, történetíró. Keszthelyen született 1832. február 12-én. Esztergomi tanárként járt először Balatonfüreden. Pannonhalmi főapátként sokat tett a fürdőért, segített a település európai fürdőhellyé válásában. 1898-ban Balatonfüred község díszpolgárává választotta. 1913-ban lemondott vezető egyházi tisztségéről, a füredi nyaralójába vonult vissza. Az épület 2010 májusától – helyreállítását és felújítását követően – kiállítóhelyként (Vaszary Villa) működik. [Bővebben: *Balatonfüredi életrajzi lexikon.* 233–234. p.]

2010. szeptember 6. **5 éve**
Szegeden meghalt Márkus Dezsőné Jaksa Mária pénztáros. 1930. július 5-én született Csongrádon. Az általános iskolát Balatonfüreden végezte.

te. A MAHART balatonfüredi kirendeltségénél, a füredi hajóállomás pénztárosaként dolgozott. Pár évig állomásfőnök is volt, s mint ilyen, hajóskapitányi rangot kapott. A Bajcsy-Zsilinszky utcai köztemetőben nyugszik. *[Bővebben: Balatonfüredi életrajzi lexikon. 143–144. p.]*

2005. szeptember 10. **10 éve**
Giuseppe Bonaviri olasz költő emlékfát ültetett az olasz ligetben a Quasimodo költői verseny díjkiosztója keretében. *[Bővebben: Pótlás a „Balatonfüred emlékjelei” című könyvhöz. 1. = Füredi História. 2006 / 1. sz., 18. p.]*

2010. szeptember 14. **5 éve**
Zalaegerszegen elhunyt Tolnay Kálmán László vitorlázó, hajótervező. Balatonfüreden született 1924. november 28-án. 1952–1984-ig Balatonfüreden a hajógyárban vitorlás hajók tervezője volt. 1947 és 1953 között a füzfői sportegyesületekben, 1954–1969-ig a Balatonfüredi Vasasban versenyzett. Az 1943–1969 közötti időben – három hajóosztályban – 12 magyar bajnoki címet szerzett, és többször volt dobogón. 1960-ban a római olimpián a magyar válogatott tagjaként, finn dingi hajóval versenyzett. 2002-ben Balatonfüred Sportjáért Díj kitüntetésben részesült. A balatonfüredi Bajcsy-Zsilinszky utcai köztemetőben nyugszik. *[Bővebben: Balatonfüredi életrajzi lexikon. 219–220. p.]*

1965. szeptember 15. **50 éve**
Börzsei János váltotta fel Gubicza Antalt a füredi római katolikus plébánia élén. 1983-ig, haláláig irányította az egyházközséget.

1940. szeptember 18. **75 éve**
Nemespécseyen [ma: Pécsely, Veszprém megye] meghalt dr. Loessl [eredetileg Loeszl] Lajos Antal orvos. 1892. január 9-én született Kisteleken [Csongrád megye]. 1922-ben szerzett orvosi diplomát a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Még ebben az évben magánorvosnak Balatonfüredre jött, 1933 decemberében körorvosnak választották a nyugalomba vonult Halász István helyett. Balatonakaliban helyezték végső nyugalomra.

1865. szeptember 22. **150 éve**
Született Potyondon [Sopron (ma: Győr–Moson–Sopron) megye] dr. Halász István. 1909-től volt Füreden körorvos. 1933-ban vonult vissza. Mórton hunyt el, 1949. január 3-án. Nyugvóhelye nem ismert. *[Bővebben: Balatonfüredi életrajzi lexikon. 86. p.]*

2005. szeptember 25. **10 éve**
A Köztársaság úti lakótelepen (a 11. sz. épület előtt) felavatták Lugossy László „Kezdet” elnevezésű térplasztikáját.

2010. szeptember 25. **5 éve**
A Köztársasági úti lakótelep 30 éves jubileumi rendezvényei keretében felavatták a város első köztéri óráját, és 12 új fát ültettek el a lakótelepen.

2010. szeptember 27. **5 éve**
Az Eötvös Loránd Általános Iskolában, a 25 éves jubileumi rendezvények keretében felavattak egy emlékfalat, ahol az egykori pedagógusok fotói láthatók.

1990. szeptember 28. **25 éve**
Felavatták Györök György emléktábláját a mai Ze-neiskola falán. 1861–1863 között ő szerkesztette és adta ki az első füredi újságot, a „Balaton-Füredi Napló”-t. A táblát azóta eltávolították. Újbóli elhelyezését a szívkörháznál tervezik.

2010. szeptember 28. **5 éve**
Átadták a 14 kamerából kiépített új térfelügyelő rendszert. A vasútállomáson már korábban is működő 8 kamera közül hatot kapcsoltak be az új hálózatba.

2010. szeptember 30. **5 éve**
A Városi Helytörténeti Gyűjtemény és Kiállítóhely új rendezvénysorozatát indított „Füredi arcélek” címmel, amelynek célja az volt, hogy bemutassa azokat a füredi személyiségeket, akik meghatározták a város arculatát. Az első vendég Rosta Sándor volt, aki több mint fél évszázadig azon dolgozott, hogy a Balaton, ezen belül Balatonfüred idegenforgalma fellendüljön. A program megrendezése 2012-ben abbamaradt, a rendezvényt a Városi Könyvtár vette át és viszi tovább, „Köztünk élnek” elnevezéssel.

1965 őszen **50 éve**
Vízisí szakosztály alakult a hajógyárban. 1976-ban megszűnt.

1990. szeptember **25 éve**
Megkezdte működését a városi kábeltelevízió hálózat.

2010. szeptember **5 éve**
Megkezdtek a Kéki utcai új szociális ellátó központ építését. Létesítését 2009 novemberében határozta el a füredi önkormányzat. 2011 novemberében adták át a 260 millió Ft-ból kialakított intézményt.